

Aktuální stav dokončení hospodářské a měnové unie

JUDr. PhDr. JIŘÍ NOVOTNÝ, Ph.D.

Vysoká Škola finanční a správní, a. s.

DOI: <https://doi.org/10.24132/ZCU.NADEJE.2023.477-488>

Klíčová slova:

EU, euro, eurozóna, hospodářská unie, měnová unie

Úvod

Nedílnou součástí spolupráce v oblasti měnové je koordinace hospodářských politik s důrazem na politiku fiskální. Hospodářský vývoj a dosažení koordinace hospodářských politik členských států je zajištěn prostřednictvím hlavních směrů hospodářských politik a současně průběžným sledování výkonnosti národních hospodářských politik a jejich posuzováním se stanovenými cíli integrace. V otázce vnitřního trhu a hospodářské soudržnosti náleží Unii sdílená pravomoc se členskými státy. Hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti se členské státy zavázaly koordinovat v rámci Unie, a to v souladu s právní úpravou, k jejímuž stanovení má Unie pravomoc. Prostřednictvím sdělení ze dne 6. 12. 2017 předložila Komise návrh dalších, celkem šesti kroků směřujících k dokončení hospodářské a měnové unie. Návrhy a iniciativy byly Komisí představeny jako: i) návrh na zřízení Evropského měnového fondu zakotveného v právním rámci Unie; ii) posílení programu na podporu strukturálních reforem; iii) návrh na zřízení nových rozpočtových nástrojích pro stabilní eurozónu v rámci Unie; iv) návrh na zřízení funkce evropského ministra hospodářství a financí; v) návrh na změny nařízení o společných ustanoveních za účelem mobilizace finančních prostředků EU na podporu vnitrostátních reforem; vi) začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do právního rámce Unie. Cílem předkládaného článku je představit aktuální stav jednotlivých navržených iniciativ, kterými Komise navrhovala zahájit proces dokončení hospodářské a měnové unie.

Kroky směřující k dokončení hospodářské a měnové unie

Balíček iniciativ představený Komisí zahrnuje následující nástroje k dokončení hospodářské a měnové unie: zřízení Evropského měnového fondu zakotveného v právním rámci Unie; začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do právního rámce Unie při zohlednění vhodné flexibility začleněné do Paktu o stabilitě a růstu a uznávané Komisí od ledna 2015; nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci Unie; a vytvoření funkce evropského ministra hospodářství a financí. Komise k návrhu dále uváděla, že v Evropě sice nastává oživení, kdy všechny členské státy prosperují a růst Unie již několikrát rok dosahuje průměrné úrovně kolem 2 %, ¹ přičemž hospodářské klima je na nejvyšší úrovni od roku 2000 a míra nezaměstnanosti dosahuje nejnižší úrovně od roku 2008, ale hrozba hospodářské krize je i nadále aktuální vzhledem k tomu, že značná část obyvatel Unie je stále bez zdroje příjmu. Komise ve zmíněném sdělení dále odkázala na zprávu pěti předsedů z června 2015 a uvedla, že pro dokončení hospodářské a měnové unie je nezbytná společná jednota, efektivita a demokratická odpovědnost, jež byla zmíněna v projevu o stavu Unie.²

Evropský měnový fond

Vznik Evropského měnového fondu avizovala již zpráva pěti předsedů³ a k jeho vzniku vyzýval i Evropský parlament, podle kterého měl Evropský měnový fond vzniknout přeměnou Evropského mechanismu stability, který by měl mít odpovídající kapacity pro poskytování a získávání úvěrů a zřetelně definovaný mandát, aby byl schopen zvládat asymetrické i symetrické otřesy.⁴ Mezi důvody pro vznik Evropského měnového fondu Komise uváděla, že stávající Evropský mechanismus stability plnil důležitou roli při ochraně finanční stability

---

¹ Evropská hospodářská prognóza – podzim 2017, Institutional Paper 63.

² Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0821.

³ The Five Presidents Report: Completing Europe's Economic and Monetary Union. First published on 22. června 2015. Dostupné: https://ec.europa.eu/commission/publications/five-presidents-report-completing-europes-economicand-monetary-union_en.

⁴ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. února 2017 o rozpočtové kapacitě pro členské státy, jejichž měnou je euro. (2015/2344(INI)). OJ C 252, 18. 7. 2018, p. 235–238. s. 2.

eurozóny, když zajišťoval finanční podporu členským státům eurozóny, které se dostaly do ekonomických potíží. Evropský mechanismus stability byl však zřízen v říjnu 2012 jako mezivládní řešení a jeho přeměna v Evropský měnový fond s vlastní právní subjektivitou by měla dle Komise nejen posílit jeho úlohu v rámci Unie při podpoře členských států ale současně nastavit zřetelnou spolupráci s Komisí a odpovědnost vůči Evropskému parlamentu.⁵ Realizaci této přeměny Komise navrhuje prostřednictvím nařízení Rady.

Navrhované nařízení předpokládá, že rozhodnutí přijatá Radou guvernérů EMF se ihned po přijetí předají Radě společně s důvody, na nichž jsou tato rozhodnutí založena. Rozhodnutí přijatá Radou guvernérů pak mohou vstoupit v platnost pouze v případě, budou-li Radou schválena. Navrhované nařízení dále zavádí v tomto ohledu pro EMF odpovědnost za plnění svých úkolů vůči Evropskému parlamentu a Radě. Za tímto účelem se předpokládá každoroční předložení zprávy o plnění úkolů spolu s účetní závěrkou a finančním výkazem Evropskému parlamentu, Radě a Komisi a dále pak povinnost EMF odpovědět na otázky položené EMF Evropským parlamentem nebo Radou. Návrh nařízení současně předpokládá odpovědnost EMF vůči vnitrostátním parlamentům členů EMF a zúčastněným členským státům, kterým má být zpráva o plnění úkolů spolu s účetní závěrkou a finančním výkazem zaslána současně při jejím předložení Evropskému parlamentu, Radě a Komisi. Vnitrostátním parlamentům je v souvislosti s touto zprávou navrhováno oprávnění obracet se na EMF s odůvodněnými připomínkami k této zprávě a dále pak požadovat, aby EMF odpověděl na připomínky nebo otázky, které mu v souvislosti s úkoly EMF vnitrostátní parlamenty předloží.⁶

Evropský parlament návrh nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu přijal dne 14. března 2019. V rámci přijatého usnesení Evropský parlament uvedl, že je nezbytné provést urychlenou reformu ESM, která rovněž nově vymezí jeho úlohu, funkce a finanční nástroje, aby mohl reformovaný ESM v případě řešení krize nabízet podporu likvidity a sloužit jako fiskální jištění pro SRF; Evropský parlament však požadoval, aby společné jištění začalo fungovat co nejdříve, a to do roku 2020, pokud budou splněny dohodnuté podmínky, v každém případě však před rokem 2024. Dále Evropský parlament navrhl

---

⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán. Brusel 6. 12. 2017. COM/2017/0821. s. 4.

⁶ Návrh nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0827 final – 2017/0333 (APP). Článek 6.

vytvoření protokolu pro dočasné memorandum o spolupráci mezi ESM a Evropským parlamentem.⁷

Posílení programu strukturálních reforem

Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/825 ze dne 17. května 2017 Unie zavedla na období od 20. května 2017 do 31. prosince 2020 program na podporu strukturálních reforem.⁸ Obecným cílem tohoto programu bylo přispět k institucionálním, správním a strukturálním reformám podporujícím růst v členských státech. Tohoto růstu je prostřednictvím zmíněného nařízení sledováno dosáhnout poskytováním podpory vnitrostátním orgánům na opatření zaměřená na reformování a posílení institucí, řízení, veřejné správy a hospodářských a sociálních odvětví v reakci na hospodářské a sociální výzvy, za účelem posílení soudržnosti, konkurenceschopnosti, produktivity, udržitelného růstu, tvorby pracovních míst a investic, zejména v rámci správy ekonomických záležitostí, mimo jiné prostřednictvím pomoci zaměřené na účinné, účelné a transparentní využívání fondů Unie. Finanční krytí pro provádění programu na podporu strukturálních reforem činí dle zmíněného nařízení 142 800 000 EUR.⁹ Důvodem pro vznik tohoto nástroje dokončení hospodářské a měnové unie, tj. posílení dosavadního programu na podporu strukturálních reforem, byla nejen podpora členských států, které nejsou členy eurozóny, v jejich přípravě na přijetí eura (pokud o to požádají), ale především skutečnost, že dosažení konvergence a vybudování pevných ekonomických struktur má zásadní význam pro prosperitu Unie, zejména pak pro bezproblémové fungování jednotné měny.¹⁰

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 2017/825 za účelem zvýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem a přizpůsobení jeho obecného cíle, byl přijat dne 23. října 2018 pod označením 2018/1671.¹¹

---

⁷ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. března 2019 o návrhu nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu (COM(2017)0827 – 2017/0333R(APP)).

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/825 ze dne 17. května 2017 o zavedení programu na podporu strukturálních reforem na období 2017–2020 a o změně nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 1305/2013. Úř. věst. L 129, 19. 5. 2017.

⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/825, článek 10.

¹⁰ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán. Brusel 6. 12. 2017. COM/2017/0821. s. 10.

¹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1671 ze dne 23. října 2018, kterým se mění

Rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci Unie

Již v rámci projevu o stavu Unie v roce 2017 předseda Komise oznámil záměr, že Komisi budou předloženy návrhy na vytvoření speciální rozpočtové položky pro eurozónu, která by v rámci rozpočtu Unie zajišťovala tyto hlavní funkce: a) pomoc se strukturální reformou; b) stabilizační funkce; c) mechanismus jistění pro bankovní unii; d) konvergenční nástroj pro poskytování předvstupní pomoci členským státům, které plánují přijmout euro.¹² Vzniku tohoto nástroje předcházely debaty o evropských veřejných financích a evropské přidané hodnotě, ze kterých pramenila myšlenka, že zdroje Unie by měly být přednostně využívány k financování evropských veřejných statků a spolu se zásadou subsidiarity a proporcionality pouze v případě, kdy každé euro daňových poplatníků bude lépe vynaloženo ve srovnání s opatřením přijatým pouze na vnitrostátní, regionální nebo místní úrovni. Cílem navrhovaných rozpočtových nástrojů řešení konkrétních potřeb členských států eurozóny a členských států, které zamýšlejí přijmout euro a to způsobem, který by neopomíjel jejich širší potřeby a aspirace těchto států jako členů Unie.¹³ Již v rámci úvodního sdělení, kterým Komise předkládala balíček iniciativ, Komise uváděla, že sdělení o nových rozpočtových nástrojích pro stabilní eurozónu v rámci Unie představuje návrh určitých rozpočtových funkcí, koncipovaných v rámci veřejných financí Unie, které jsou pro eurozónu a Unii jako celek nezbytné. Sdělení Komise o nových rozpočtových nástrojích pro stabilní eurozónu v rámci Unie bylo sestaveno s poukazem na možné cíle stávajícího finančního rámce Unie a předkládalo návrhy pro víceletý finanční rámec po roce 2020 a řešení nezbytných funkcí k prohloubení hospodářské a měnové unie.¹⁴

Přijetí nových rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu v rámci Unie bylo Komisí navrženo ostatním orgánům Unie dne 6. prosince 2017 formou sdělení.¹⁵

---

nařízení (EU) č. 2017/825 za účelem zvýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem a přizpůsobení jeho obecného cíle. PE/58/2018/REV/2. Úř. věst. L 284, 12. 11. 2018, s. 3–5.

¹² JUNCKER, Jean-Claude. *Projev o stavu Unie 2017 ze dne 13. září 2017*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2017. s. 16. ISBN 978-92-79-71060-5.

¹³ Sdělení Komise nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0822.

¹⁴ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán. Brusel 6. 12. 2017. COM/2017/0821.

¹⁵ Sdělení Komise nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0822.

Sdělení komise bylo projednáno v Radě dne 23. 1. 2018. Evropský hospodářský a sociální výbor ke sdělení Komise v otázce nových rozpočtových nástrojů uvedl, že plně podporuje návrh na zavedení specializovaného konvergenčního nástroje pro členské státy, které jsou na cestě k přijetí eura. Výslovně výbor zmínil, že technická podpora musí být cílená, aby bylo dosaženo reálné konvergence, a dále pak, že pro snížení stávajících rozdílů mezi ekonomikami EU je zvlášť důležitá funkce makroekonomické stabilizace, protože členské státy jsou kvůli omezením na straně HMU stále méně schopné jednat nezávisle.¹⁶ Evropský výbor regionů k rozpočtovým nástrojům v rámci svého stanoviska ze dne 13. 7. 2018 konstatoval, že předpoklady pro to, aby členské státy přijaly euro, jsou odolné ekonomické struktury a vysoký stupeň udržitelné konvergence. K bankovní unii Evropský výbor regionů uvedl, že v rámci svého stanoviska ze dne 13. 7. 2018 vyjádřil podporu dokončení bankovní unie. Konstatoval však, že členské státy se dosud neshodly na fiskální pojistce, kdyby se ukázalo, že Jednotný fond pro řešení krizí není dostatečný. Současně výbor přivítal návrh Komise na zřízení úvěrové linky nebo záruk v rámci budoucího Evropského měnového fondu.¹⁷ Ke dni sestavení tohoto článku nedošlo ke změně stavu projednávání návrhu Komise.

Evropský ministr financí

K vytvoření funkce evropského ministra hospodářství a financí vyzval v rámci projevu o stavu Unie 2017 předseda Komise. Ministerský post by měl dle předsedy Komise v zmíněném projevu prosazovat a podporovat strukturální reformy v členských státech EU a současně koordinovat finanční nástroje Unie, které lze využívat v případě, že se některý stát ocitne v hospodářské krizi. Cílem výzvy k vytvoření postu ministra Unie byla dle předsedy Komise efektivita, kdy nová úloha ministra hospodářství a financí by měla být převzata komisařem pro hospodářské a finanční záležitosti. Nový ministr hospodářství a financí by měl dle předsedy Komise předsedat Euroskupině a měl by být odpovědný

---

¹⁶ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance – Nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU. EESC 2017/05489. Úř. věst. C 262, 25. 7. 2018.

¹⁷ Stanovisko Evropského výboru regionů Pozměněný program na podporu strukturálních reforem a nové rozpočtové nástroje pro eurozónu. COR 2018/00502. Úř. věst. C 247, 13. 7. 2018, s. 54–61.

Evropskému parlamentu.¹⁸ Myšlenku na vznik evropského ministra hospodářství a financí o několik měsíců dříve inicioval diskusní dokument o prohloubení hospodářské a měnové unie, ve kterém se objevila myšlenka zastřešit úkoly v oblasti ústředního ekonomického a fiskálního dohledu, zajišťované doposud Komisí, v subjektu pro správu finančních prostředků eurozóny za podpory Evropské fiskální rady, který by dále koordinoval případné vydávání evropského bezpečného aktiva a spravoval funkci makroekonomické stabilizace. Dle Komise by měl být takový subjekt pověřen přípravou rozhodnutí a jejich prováděním na úrovni eurozóny, kdy samotné rozhodování by dle Komise mělo být pak realizováno na úrovni Euroskupiny. Navrhovaný subjekt by mohl koncentrovat dosavadní pravomoci a služby, které jsou v současnosti rozptýleny mezi různé orgány a instituce Unie, včetně Evropského mechanismu stability po jeho začlenění do právního rámce EU.¹⁹

Formálně byl návrh na vznik evropského ministra hospodářství a financí předložen Komisí ostatním orgánům Unie formou sdělení ze dne 6. prosince 2017, ve kterém Komise předložila nástin budoucí úlohy evropského ministra hospodářství a financí ve struktuře správy hospodářské a měnové unie. Sdělení Komise přeložené ostatním orgánům Unie v základních intencích obsahovalo hlavní funkce evropského ministra hospodářství a financí a plán nového institucionálního uspořádání včetně harmonogramu realizace této institucionální změny.²⁰ Návrh na vytvoření funkce nového ministra byl Komisí připraven v souladu s navrhovanou přeměnou ESM na EMF a jeho začleněním do právního rámce Unie. Propojení obou nových nástrojů dokončení hospodářské a měnové unie Komise koncipovala s důrazem na skutečnost, že předseda Euroskupiny je současně předsedajícím Rady guvernérů ESM. Při realizaci přeměny ESM na EMF by navrhovaný ministr hospodářství a financí předsedal i Radě guvernérů EMF.

Evropský výbor regionů ve svém stanovisku ze dne 5. července 2018²¹ k návrhu Komise na ustanovení nové funkce evropského ministra hospodářství a financí uvedl, že vítá sdělení Komise o evropském ministroví hospodářství a financí, který

---

¹⁸ JUNCKER, Jean-Claude. *Projev o stavu Unie 2017 ze dne 13. září 2017*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2017. s. 16. ISBN 978-92-79-71060-5.

¹⁹ Evropská komise. *Diskusní dokument o prohloubení hospodářské a měnové unie*. COM(2017) 291. 31. května 2017. s. 31. ISBN 978-92-79-68253-7.

²⁰ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance evropský ministr hospodářství a financí. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0823 final.

²¹ Stanovisko Evropského výboru regionů – Návrhy reformy hospodářské a měnové unie (prosinec 2017). COR 2018/01039. Úř. věst. C 387, 25. 10. 2018, s. 27–36.

by současně zastával funkci místopředsedy Komise a předsedy Euroskupiny, a to z důvodu, že by navrhovaný ministr měl dvojitou legitimitu, která by přispěla k důkladnější demokratické odpovědnosti a čitelnosti správy hospodářské a měnové unie. Výbor však namítal, že nedostatečná demokratičnost hospodářské a měnové unie lze řešit pouze v případech, kdy občané Unie získají přesvědčení, že hospodářská a měnová unie zastává zásadu společenského pokroku a makroekonomické a rozpočtové zájmy nejsou upřednostňovány před zaměstnaností, růstem mezd a sociálními otázkami.²² Sdělení komise bylo projednáno v Radě dne 23. 1. 2018. Výstupy z tohoto projednání nebyly zveřejněny v úředním věstníku. Ke dni sestavení tohoto článku nedošlo ke změně stavu projednávání návrhu Komise.

Změna nařízení o společných ustanoveních²³

Změnu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o podporu strukturálních reforem v členských státech,²⁴ navrhla Komise s cílem mobilizovat finanční prostředky na podporu vnitrostátních reforem.²⁵

---

²² Stanovisko Evropského výboru regionů – Návrhy reformy hospodářské a měnové unie (prosinec 2017). COR 2018/01039. Úř. věst. C 387, 25. 10. 2018, s. 4.

²³ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o podporu strukturálních reforem v členských státech. V Bruselu dne 6. 12. 2017. 2017/0336(COD) COM(2017) 826 final.

²⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. OJ L 347, 20. 12. 2013, p. 320–469.

²⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance další

Již v rámci návrhu na přijetí nových rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu v rámci Unie. Komise jako první skupinu nástrojů představila inovovaný způsob podpory strukturálních reforem prostřednictvím nástroje pro realizaci reforem na podporu souborů reformních závazků dohodnutých s členskými státy a dále prostřednictvím technické podpory na žádost členských států.²⁶ V rámci přípravy nástroje pro realizaci reforem Komise navrhla současně nový nástroj rozpočtové podpory, který má podobu změn nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních, jehož cílem je poskytnout vhodnou flexibilitu při využívání výkonnostní rezervy evropských strukturálních a investičních fondů ze strany členských států. Tento nástroj dokončení hospodářské a měnové unie v podobě cílených změn nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o společných ustanoveních navrhla Komise s cílem podporovat provádění vnitrostátních reforem, které byly vytyčeny v rámci evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik a které budou začleněny do národních programů reforem předpokládaných členskými státy. Komise v návrhu tohoto nástroje předpokládala vyplacení podpory členskými státy, kterému by předcházela povinnost Komise monitorovat a vyhodnocovat provádění dohodnutých reformních závazků členského státu.²⁷ Změna nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních je Komisí navrhována prostřednictvím návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým by měla být posílena vazba mezi prioritami evropského semestru a rozpočtem Unie tak, že nově umožní členským státům využít zčásti nebo v plné výši výkonnostní rezervu stanovenou v čl. 20 až 22 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 na politiku soudržnosti s cílem podpořit strukturální reformy.²⁸

K návrhu Komise na změnu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních vydal v roce 2018 stanovisko Evropský hospodářský a sociální výbor, který návrh na zavedení změn do nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních s cílem rozšířit možnosti využití výkonnostní rezervy, jež je součástí stávajících

---

kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán. Brusel 6. 12. 2017. COM/2017/0821. s. 9.

²⁶ Sdělení Komise nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0822.

²⁷ COM/2017/0821 s. 9.

²⁸ Komise v návrhu nařízení COM/2017/0826 uváděla, že vazba mezi prioritami evropského semestru a rozpočtem Unie byla již vytvořena pro programové období 2014–2020, zejména zavedením předběžných a makroekonomických podmínek pro evropské strukturální a investiční fondy. Tamtéž COM/2017/0826 final, s. 1.

evropských strukturálních a investičních fondů, k podpoře vnitrostátních reforem posuzoval společně s nástrojem, jehož prostřednictvím by měl být posílen program na podporu strukturálních reforem za účelem zvýšení technické podpory dostupné všem členským státům a vytvoření zvláštních pracovních linií s cílem podpořit členské státy, které nejsou součástí eurozóny, při konvergenčním procesu. Návrh Komise by dle Výboru však neměl zasahovat do stávajících evropských strukturálních a investičních fondů, ale měl by mít spíše zvláštní oddělený rozpočet.²⁹

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 nebyl Evropským parlamentem v rámci projednávání v roce 2018 přijat. V roce 2020 vzala komise návrh zpět.³⁰

Začlenění Smlouvy o stabilitě do právního rámce Unie

Návrh komise na začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii³¹ do právního rámce Unie, realizuje závazek smluvních stran zakotvený v čl. 16,³² kterým se smluvní strany zavázaly přijmout v souladu se Smlouvou o Evropské unii a Smlouvou o fungování Evropské unie nezbytné kroky s cílem začlenit obsah této smlouvy do právního rámce Evropské unie do pěti let ode dne vstupu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii v platnost. Smlouvou o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii se smluvní strany zavázaly posílit hospodářský pilíř hospodářské a měnové unie přijetím souboru pravidel pro zpřísnění rozpočtové kázně prostřednictvím rozpočtového paktu, a současně také posílit koordinaci svých hospodářských politik a zlepšit správu eurozóny, a tím podpořit dosažení cílů Evropské unie v podobě udržitelného růstu,

²⁹ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru EESC 2018/00702. Úř. věst. C 237, 6. 7. 2018.

³⁰ Výsledek jednání Evropského parlamentu (Štrasburk 22. až 25. října 2018). ST 13487 2018 INIT. Zpětvzetí návrhů Komise 2020/C 321/03. PUB/2020/760. Úř. věst. C 321, 29. 9. 2020.

³¹ Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union of 2 March 2012. (dále jen „TSCG“).

³² TSCG, článek 16: „*Ve lhůtě nejvýše pěti let ode dne vstupu této smlouvy v platnost budou na základě vyhodnocení zkušeností s jejím plněním přijaty v souladu se Smlouvou o Evropské unii a Smlouvou o fungování Evropské unie nezbytné kroky s cílem začlenit obsah této smlouvy do právního rámce Evropské unie.*“

zaměstnanosti, konkurenceschopnosti a sociální soudržnosti.³³ Začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do právního rámce Unie je navrhováno prostřednictvím směrnice Rady, jejíž přijetí je podmíněno konzultací s Evropským parlamentem a ECB.³⁴ Komise začlenění obsahu TSCG navrhla prostřednictvím návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech, postupem dle čl. 216 odst. 14 druhý pododstavec Smlouvy o fungování Evropské unie.³⁵ Ke dni sestavení tohoto článku je návrh směrnice, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech, stále ve stádiu projednávání v Radě.³⁶

Závěr

Komise sdělením ze dne 6. 12. 2017 navrhla zahájit proces dokončení hospodářské a měnové unie, a to prostřednictvím šesti kroků, jež zahrnovaly: i) návrh na zřízení Evropského měnového fondu; ii) posílení programu na podporu strukturálních reforem; iii) návrh na zřízení nových rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu v rámci Unie; iv) návrh na zřízení funkce evropského ministra hospodářství a financí; v) návrh na změny nařízení o společných ustanoveních za účelem mobilizace finančních prostředků EU na podporu vnitrostátních reforem; vi) začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do právního rámce Unie. Po více jak šesti letech lze bohužel konstatovat, že ambiciózní plány Komise nedošly předpokládaného cíle. Posílení programu na podporu strukturálních reforem, bylo Evropským parlamentem schváleno v roce 2019, obdobně byl v roce 2019 přijat Evropským parlamentem návrh na zřízení Evropského měnového fondu. Návrh na zřízení nových rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu v rámci Unie a návrh na

---

³³ TSCG, článek 1 odst. 1.

³⁴ Dle čl. 126 odst. 14 druhý pododstavec SFEU Rada přijme zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem a Evropskou centrální bankou jednomyslně vhodná ustanovení, která poté nahradí Protokol o postupu při nadměrném schodku.

³⁵ Návrh směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0824 final – 2017/0335 (CNS).

³⁶ Zdroj: Úřední věstník Evropské unie.

zřízení funkce evropského ministra hospodářství a financí je v Evropském parlamentu stále projednáván, ačkoli již v roce 2018 byla sdělena stanoviska Evropského hospodářského a sociálního výboru a Výboru regionů. Obdobně je v Evropském parlamentu projednáván od roku 2018 i návrh na zřízení funkce evropského ministra hospodářství a financí. Návrh na změny nařízení o společných ustanoveních za účelem mobilizace finančních prostředků EU na podporu vnitrostátních reforem vzala Komise v roce 2020 zpět. Návrh na začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do právního rámce Unie je i nadále stále ve stádiu projednávání v Radě.

***

Resumé

Current state of completion of economic and monetary union

An integral part of cooperation in the monetary area is the coordination of economic policies with an emphasis on fiscal policy. Economic development and the achievement of coordination of the economic policies of the member states is ensured through the main directions of economic policies and at the same time by continuous monitoring of the performance of national economic policies and their assessment with the set goals of integration. In the matter of the internal market and economic cohesion, the Union has a shared competence with the Member States. The member states have undertaken to coordinate economic and employment policies within the Union, in accordance with the legal regulation which the Union has the authority to establish. Through the communication of 6 December 2017, the Commission presented a proposal for further, six steps in total towards the completion of the economic and monetary union. After more than six years, it can unfortunately be stated that the ambitious plans of the Commission did not reach the expected goal, when only two of the six proposals of the Commission were accepted in the EU legislative process, one of its proposals was withdrawn by the Commission and the remaining three proposals are still in the discussion stage.